Nro 57. 58

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 19 LIPCA V. S. 1813 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

S. Petersburg, dnia 28 Lipca, v. s.

W Naywyższych Imiennych JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, Ukazach danych Rządzącemu Senatowi za własnoręcznym JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI podpisem, roku 1813, wyrażono:

W 1m. dnia 28 Maja. Ukazem NASZYM dnia 27 Stycznia 1811 roku danym Rządzącemu Senatowi, między innemi, zalecono było: Xięcia Gruzińskiego Dawida Baratowa, wmieszanego w sprawę o ucieczkę z Tyflisa byłego Cara Imerytańskiego Salomona, dostoyności szlacheckiey pozbawić, i jako szeregowego żołnierza do oddalonego Garnizonu odesłać.

Obracaiąc teraz litościwą uwagę NASZĘ na okoliczności przewinienia tegoż Baratowa, wyrażone w przedstawieniu Główno-dowodzącego w Gruzyi Jenerała Leytnanta Rtyszczewa, i widząc z tego objaśnienia, że Baratow pozbawiony dostoyności szlacheckiey, i znayduiąc się przez niejaki już czas szeregowym w Omskim Garnizonie, odniósł za swoią winę dostateczne ukaranie, łącząc sprawiedliwość z miłosierdziem, Naymiłościwiey DAJEMY przebaczenie i wolność wspomnionemu Dawidowi Baratowu.

W uskutecznienie czego, ROZKAZUJEMY, z teraznieyszego mieysca jego pobytu, zwrócić go do swoiey rodziny do Gruzyi, i oddadź mu wszelkie prawa używania nazwiska i przywileiów jego poprzedniczey dostoyności.

W drugim dnia 3 Czerwca — Dnia 21 Pazdziernika, roku przeszłego 1812. ROZKAZALISMY Jenerałowi Leytnantowi Hrabiemu Tołstemu, aby w Guberniach, trzeci okrąg wewnętrznego uzbroienia składaiących, do zebranych przez niego w tenczas woiowników po czterech ze sta dusz, nadto zebrać jeszcze po dwóch, maiących składać rezerwę formuiącey się pod dowództwem jego armii. Nie widząc dziś potrzeby utrzymywania takiey rezerwy, ROZKAZUJEMY wszystkich tych przydatkowych woiowników, którzy z trzeciego okręgu wewnętrznego uzbroienia do niey weszli, rozpuścić do domów. (*z Gaz. Senackiey.*)

Ryga, dnia 30 Czerwca, v. s.

Troskliwością Głównego Naczelnika naszego domy i zabudowania na tuteyszych przedmieściach, pod wiedzą udzielnego tu ustanowionego Komitetu, widocznie nanowo wznosić się zaczęły, i buduią się stosownie do Naywyżey potwierdzonych abrysów. Między miastem i przedmieściami zostawiono mieysce wolne, na którem urządzono bardzo piękny plac, dla przechadzek i zabaw publicznych służący i drzewami naokoło osadzony.

JW. Minister spraw wewnętrznych bawi u nas jeszcze, i ogląda to wszystko, cokolwiek się uwagi godnem tu znaydnie.

Zawczora JW. Ryzki Gubernator Wojenny, Jenerał Leynant, Margrabia *Paulucci*, wydawał bal: wczora zaś w ogrodzie Imperatorskim był nader ludny i tém przyiemnieyszy szpacyer, że śliczna pogoda towarzyszyła tey zabawie. Dnia dzisieyszego szlachta Inflantska dawała wspaniały obiad, w domu Schwartzheipterowskim, zwanym. Jutro JW. Minister spraw wewnętrznych wyieżdża do *Baldony*, gdzie wcale krótko ma bawić. (*Pocz: Póln:*)

Ryga dnia 11 Lipca v. s.

Wczora, o godzinie 8mey wieczorem, JW. Minister spraw wewnętrznych, *Kozodawlew*, z *Baldony*, do naszego powrócił miasta, a w przyszły poniedziałek, dnia 14go, puszcza się w podróż na powrót do *S. Petersburga*.

Na przedstawienie JW. naszego Jenerał Gubernatora, &c. &c. Margrabiego *Paulucci*, pozwolony został wywoz zboża z portow Rossyyskich do portow wszystkich Państw przyiacielskich. (*Zuchauer.*)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Wiedeń, dnia 3 Lipca, n. s.

Dla otworzenia nowego zrzódła dochodów skarbowych, wprowadzenie kawy do Państw Austryackich do powszechnego użycia znowu dozwolone zostało, z obowiązkiem opłaty cła 60 złotych ryńskich od centnara, i oprócz tego po 30 procentu.

Monachium dnia 10 Czerwca n. s.

W odległości jedney mili od tey stolicy założony oboz, do którego już dnia 8go t. m. weszły znaczne oddziały woysk Bawarskich — Główna kwatera naczelnego Jenerała Hr. *Wrede* przeniesiona do wsi *Schwabing*, o pół mili od Monachium odległey. (*z Gaz. S. Peterb: Akad.*)

Od brzegów Menu dnia 2 Lipca n. s.

Marszałek *Augereau* został mianowany Dowódzcą obserwacyynego woyska w *Bawaryi*, które dotąd woyska odwodowego miało nazwisko: a jako Jeneralny Gubernator Wielkich Xięstw Franforktskiego i Wirzburskiego, tudzież Xięstw udzielnych *Koburga*, *Meinungen* &c. wydał z główney kwatery w *Würzburgu* odezwę do żołnierzy swoich, w którey ich wzywa, aby przez zachowaną karność zasłużyli sobie na podziwienie świata — Dworska Gazeta Stuttgardska zawiera imiona tych oficerów woyska Wirtemberskiego, którzy mogą nosić znaki Legii honorowey, które od Napoleona otrzymali.

W *Westfalii* wielki jest teraz zaciąg do woyska: uformowany także będzie korpus robotników publicznych, który składać się ma z niepoprawuiących się żołnierzy, z konskrypcyonistów, którzy przez zadanie sobie kalectwa od służby się uchylili, z dezerterów, którzy otrzymali amnestyą, i z żołnierzy do robót publicznych wyrokiem sądu skazanych. Ci ostatni, stanowią 2gą klassę, w którey na dzień pobieraią tylko po 25 centimow (czwarta część franka) w pierwszey zaś klassie po 30 centimow dostaią. Officerowie i podofficerowie, którzy do tego korpusu robotników użytymi będą, dawną swą zatrzymuią płatę. — Król Westfalski Mera kantonu Hudenmühlenskiego, *v. Bennigsen*, z urzędu złożył za to, że, mieysce swoie opuściwszy, do woyskowey u nieprzyiaciela wszedł służby, a dobra jego skonfiskować kazał. (*Zuschauer.*)

Londyn d. 25 Czerwca n. s.

Donieśliśmy pierwey, że woysko sprzymierzone pod wodzą Lorda *Wellingtona*, było w zupełnem poruszeniu w celu wykonania nowego planu kampanii. Odbieramy teraz wiadomość, że Wódz ten dnia 26 Maja wszedł do *Salamanki*, nie doznawszy żadnego oporu, gdyż Francuzi wprzódy wypróżnili to miasto.

Woyska sprzymierzone doścignęły tylko ich tylney straży, i 300 jeńców zabrały. Po opanowaniu tego miasta woysko sprzymierzone szybko postępowało naprzód ku *Valladolid*. Nieprzyiaciel, podług doniesień z *Corunny* pod datą dnia 2go Czerwca cofał się w kierunku na *Burgos*. Jeneralissimus dnia 1go miał główną kwaterę w *Zamora*, dnia 2go w *Tora*. Szybkość jego obrótow uwiodła nieprzyiaciela, który, jak twierdzą, nie spodziewał się, aby sprzymierzeni tak ogromne siły zgromadzili na prawey stronie *Douro*. Wszystkie woyska połączone ciągną ku tey rzece i na *Madryt*, i sądzą powszechnie, iż nieprzyiaciel nie potrafi się utrzymić z tey strony *Ebru*.

Trzeci korpus woyska Hiszpańskiego ma iść na *Valencyą*, a tymczasem woysko odwodowe pod rozkazami Jenerała O'Donnelle ma zaiąć *Madryt* — Woysko Hiszpańskie w *Gallicyi*, wynoszące 14,000 piechoty jest teraz w *Astorga*, i składa lewe skrzydło pięciu dywizyi Angielskich, które przeszły *Douro*, maiąc się połączyć w *Bragance* z korpusem Jenerała *Graham*. Jenerał *Hill* z prawey strony posuwa się przez *Alva de Tormes*, kiedy Lord *Wellington* w środku czyni obróty. Spodziewamy się, że dnia 8go albo 10go Czerwca woysko sprzymierzone połączy się w *Valladolid*. Małe bitwy, które nieprzyiaciel cofaiąc się zwodzi, są zawsze z naszą korzyścią. Potęgę Angielską w tey stronie wynoszą do 45,000 piechoty, Portugalską do 30,000: jazda 10,000 ludzi zawiera, tak dalece, że wódz naywyższy przy rozpoczęciu tey kampanii znayduie się na czele 85,000 ludzi, nie licząc w to woyska Hiszpańskiego. (*le Conservateur.*)

(*Gazeta* Berlińska *datowana dnia 20 Lipca n. st. zawiera w sobie rapport urzędowy Lorda* Wellingtona, *wyięty z Gazety dworskiey Londyńskiey, w którym ten wódz donosi o wielkiem i zupełnem zwycięstwie, otrzymaném dnia 23 Czerwca, n. st. pod miastem* Victoria *nad woyskiem Francuskiem połączonem pod wodzą* Józefa *i Marszałka* Jourdan. *Woysko Francuskie utraciło wszystkie prawie swoie działa, które Anglicy w liczbie 151 zabrali, wszystkie wozy ammunicyyne. bagaże, kassę woienną, i wiele tysięcy jeńców: ostatkom tego woyska przecięty był odwrót na* Bayonnę, *i nie mogły się dostać do* Francyi, *chyba przez* Pampelunę.)

Londyn, dnia 21 Czerwca, n. s.

Gazeta Londyńska, pod tytułem *Morning Chronicle*, mocno się użala, iż *Hamburgowi* ze strony Angielskiey nie była dana wczesna i mocna pomoc. Nasze działowe statki, mówi taż Gazeta, powinny były oddawna stanąć przed tém miastem, a przeznaczony tam korpus Jenerała *Danlopa*, składaiący się z 800 jazdy i 2000 piechoty, należało koniecznie pomnożyć i wysłać — Wiadomość o zawieszeniu broni, o którem jednak jeszcze tu nie mamy urzędowego ogłoszenia, podwyższała kapitały na $1\frac{1}{2}$ procentu.

(*z Gaz. S. Petersb: Akad:*)

Londyn dnia 15 Czerwca n. s.

Ministrowie kommunikowali Parlamentowi traktat przyiaźni i pieniężnych posiłków zawarty między N. K. J. W. Brytanii, a pomiędzy N. K. J. Szwedzkim. Udzielamy go czytelnikóm naszym w tey osnowie, w iakiey go Gazeta, pod tytułem (*Courrier de Londres*) umieściła.

N. K. J. Królestw połączonych W. Brytanii i Irlandyi, i N. K. J. Szwedzki, przeięci równą chęcią zbliżenia bardziey ieszcze tych węzłow przyiaźni i dobrego porozumienia, które pomiędzy Nimi trwaią, i przekonani o naglącey potrzebie ugruntowania pomiędzy sobą nayściśleyszey zgodności w celu utrzymania niepodległości północy, i przyśpieszenia tak pożądaney Epoki powszechnego pokoiu, ułożyli się dopełnić tego dwoistego zamiaru przez niniejszy traktat. W tym celu obrali sobie za swoich pełnomocników, to iest: J. K. W. Xiąże Regent, w imieniu i ze strony N. K. J. Królestw połączonych W. Brytanii i Irlandyi, szanownego męża, Alexandra Hope, Jenerała Majora &c, i Pana Edwarda Thornton, swoiego Posła nadzwyczaynego &c. a zaś N. K. J. Szwedzki Pana Wawrzyńca, Hrabiego d'Engestroem &c. i Pana Barona de Wetterstedt, którzy po wymianie swoich pełno-mocnistw, znalezionych w dobrey i prawney formie, zgodzili się na następne artykuły.

Art. I. N. K. J. Szwedzki obowiązuie się użyć korpusu wynoszącego naymniey 30,000 woyska, i nim prosto działać na stałym lądzie przeciwko wspólnym nieprzyiaciołom obu stron kontraktuiących. Woysko to, pod dowództwem J. K. W. Xięcia Następcy Szwedzkiego tronu, działać będzie zgodnie z woyskami Rossyyskiemi podług układów iuż trwaiących w tym względzie między Dworami S. Peterzburskim i Stokolmskim.

Art. II. Gdy też same Dwory kommunikowały J. K. M. W. Brytanii obowiązki między sobą umówione, i Jego do nich przystąpienia wyraźnie żądały, a N. K. J. Szwedzki przez przyięte na siebie w powyższym Artykule powinności, iawnie okazał chęć swoię przyłożenia się do szczęśliwego wypadku wspólney sprawy; przeto N. K. J. W. Brytanii, chcąc wzaiemnie dadź dowod nie wątpliwy i wyraźny, iż postanowił połączyć interessa swoie z interessami Szwecyi i Rossyi, niniejszym obowiązuie się i przyrzeka przystąpić do układów iuż exystuiących między témi dwoma Mocarstwami, tak dalece, że N. K. J. W. Brytanii, nie tylko nie będzie w niczém przeszkadzał, aby Królestwo Norwegii, było przyłączone i wcielone na wieczność do Królestwa Szwedzkiego, ale nawet będzie pomagał widokom w tym celu N. K. J. Szwedzkiego, bądź to przez swoie przyiacielskie interesowanie, bądź też używaiąc, gdyby potrzeba było, siły swoiey morskiey, w odpowiedniey zgodności z działaniem Szwedzkiey, albo Rossyyskiey potęgi. Rozumie się iednak, iż środek oręża i mocy, dla przyłączenia Norwegii do Królestwa Szwedzkiego, aż wtenczas użyty będzie, kiedy N. K. J. Duński wzbroni się od przystąpienia do alliansu Północy pod warunkami umówionemi w układach exystuiących między Dworami S. Peterzburskim i Stokolmskim; ze swoiey zaś strony N. K. J. Szwedzki przyrzeka, iż to przyłączenie Norwegii uskuteczni się ze wszelkiém oszczędzeniem, i ze wszelkiemi względami na to wszystko, co się tycze szczęścia i swobody mieszkańców Norwegii.

Art. III. Dla nadania więcey skuteczności obowiązkom przyiętym przez N. K. J. Szwedzkiego, wymienionym w Art. I., których celem iest proste działanie przeciwko wspólnym obu Mocarstw nieprzyiaciołom, i dla postawienia tegoż N. K. J. Szwedzkiego w sposobności rozpoczęcia bez straty czasu, i iak tylko pora roku dozwoli, rzeczonych działań, N. K. J. W. Brytanii obowiązuie się dostarczyć N. K. J. Szwedzkiemu, (prócz innych pomocy, które ze zbiegu wypadków powszechnych do iego rozrządzenia oddane będą:) na wydatki kampanii roku teraźnieyszego, na ekwipowanie, przewóz, i utrzymanie tego woyska, summę iednego miliona funtów szterlingów, maiącą się, co miesiąc, wypłacać w Londynie, do rąk Agenta, którego N. K. J. Szwedzki do iey odbierania upoważni; tym sposobem, iż iedno miesięczny wypłat, aż do zupełnego uiszczenia się, nie ma przechodzić summy dwóch kroć sta tysięcy funtów szterlingów.

Art. IV. Obie wysokie umawiaiące się strony zgodziły się na to; iż pewna summa z góry, której ilość i czas wypłaty określone będą, i która się od umówionego miliona funtów szterl. ma odtrącić, wydana będzie N. K. J. Szwedzkiemu, na wyprawę woyska i pierwsze iego poruszenie, opłata zaś reszty wyżey wymienionych posiłków zaczynać się ma od dnia wylądowania woyska Szwedzkiego, iako to artykułem niniejszego traktatu obie wysokie umawiaiące się strony sobie zaręczyły.

Art. V. Wysokie umawiaiące się strony chcąc dadź zaręczenie trwałe i nie wzruszone swoim stosunkom tak politycznym, iako i handlowym, N. K. J. W. Brytanii przeięty chęcią okazania Sprzymie-

rzeńcowi swoiemu niewątpliwych dowodów swoiey przyiaźni, obowiązuie się ustąpić N. K. J. Szwedzkiemu i Następcóm Jego do korony Szwedzkiey, podług porządku sukcessyi ustanowionego przez tegoż N. K. Jegomości, i Stany Jeneralne Królestwa, uchwałą dnia 26 Września 1810 roku, possesyi wyspy Gwadalupy w Indyach Zachodnich, przenosząc na tegoż N. K. J. Szwedzkiego wszystkie prawa N. K. J. W. Brytanii do tey wyspy, tak, iak ią N. K. J. W. Brytanii teraz posiada. Ta osada oddana będzie wyznaczonym osobom od N. K. J. Szwedzkiego w ciągu miesiąca Augusta, teraźnieyszego roku, albo we trzy miesiące po wylądowaniu woysk Szwedzkich na ląd stały: wszystko to pod warunkami umówionemi przez Obie Wysokie kontraktuiące strony w Artykule oddzielnym do ninieyszego traktatu przyłączonym.

(*dalszy ciąg następnie.*)

Berlin, *dnia* 6 *Lipca*, *n. s.*

W nocy z 7go na 8my Maja, z obozu pod *Meissen*, wysłany był Pruski Kapitan *Colomb*, z 80 ludzi konnych strzelców i 10cią huzarami, maiąc rozkaz, ażeby, przeszedłszy za *Elbę*, woysko nieprzyiacielskie z tyłu w trwodze i niespokoyności utrzymywał. Przebywszy on tę rzekę, dnia 11go, na drodze między *Plauen* i *Reichenbach* zabrał w niewolą dwóch Półkowników Francuzkich, i gdyby o półtora dnia pierwiey tam stanął, mógłby był poymać Wice-Króla Włoskiego, z całym jego orszakiem. Pomiędzy *Jeną* i *Gerą* wziął w niewolą Francuzkiego Porucznika, 28 kirassyerów, i 33 koni: D. 25go zmusił oddział Wirtemberczyków, z 54ch ludzi złożony, z jednym oficerem do złożenia broni i w zdobyczy zabrał 12 wozow z sucharami, ryżem, i 51 koni; wreszcie, na drodze, między *Chemnitz* i *Hoff*, zniszczył cały park artylleryi Francuskiey, maiący 18 dział, 6 haubic, 36 wozow ładunkowych, 4 wozy prochowe zapasne i 6 innych wozow; znayduiących się zaś przy tym parku żołnierzy, częścią porozpędzał, a częścią w niewolą zabrał. Po dokonaniu tak znakomitego przedsięwzięcia, *Colomb*, odebrawszy wiadomość o zawartym rozeymie, na powrót za *Elbę* pośpieszać zaczął; i, chociaż słyszał później, o uczynionym przez *Francuzów* attaku na Majora *Lützowa*, nie dowierzaiąc jednak tey pogłosce, ciągle marsz swóy odbywał. D. 22 Czerwca, na ostatnim marszu do *Elby*, uwiadomiony został o zbliżeniu się kilku szwadronów nieprzyiacielskiey jazdy. Sam jeden więc poleciał naprzeciw nieprzyiacielowi, w celu dowiedzenia się od dowódzcy o jego przedsięwzięciu, a razem uwiadomienia go o zawieszeniu z obu stron działań nieprzyiacielskich. Ale oficer Francuzki oświadczył mu, iż ma rozkaz wzięcia go mocą, jeżeli dobrowolnie z oddziałem swym w niewolą nie póydzie: dla tey przyczyny, że od dnia 12 Czerwca dotąd za *Elbę* nie wyszedł. *Colomb* tem się usprawiedliwiał, że późno odebrał wiadomość o rozeymie; ale powtórne usłyszał żądanie, aby się oddał w niewolą, nim przybędzie Jenerał Francuski. Zgoła o poddaniu się nie myśląc, poleciał *Colomb* na powrót do swego oddziału, i w zapale swym chciał attakować nieprzyiaciela, trzy razy od siebie mocnieyszego; potém korzystaiąc z oddalenia i boiaźliwey niedeterminacyi nieprzyiacielskiego oddziału, który słabo za nim się uganiał, potrafił *Colomb* zniknąć im z oczu i tak szczęśliwie na swoię dostał się stronę, iż z oddziału, któremu dowodził, kilku tylko utracił ludzi, a i ci na początku samym zachwyceni zostali. (*P. P.*)

Bautzen dnia 11 *Czerwca*, *n. s.*

Dotąd jeszcze w *Górney-Luzacyi* mieliśmy dni bardzo niespokoyne. Więcey 30stu wiosek w mnieyszey lub większey części od pożaru ucierpiały: inne zupełnie zburzone zostały. Po wielu mieyscach daią się widzieć istne biwaki wieśniaków, pozbawionych domówstwa, którzy, straciwszy wszystko, w krzakach mieszkaią: kobiety tam odbywaią połogi, Kapłani zaś umieraiącym daią Kommunią. Zadnego tam konia, ani wołu dostać nie można: tysiące zatem wieśniaków muszą poniewolnie odbywać posługę bydląt domowych: i ustawicznie po dwóch wieśniaków woziło taczkami do *Drezna* jednego rannego. Gdzie zaś w oddaleńszych tey prowincyi mieyscach można było dostać koni, wszystkie użytemi zostały do prowadzenia żywności w dalekie strony. Przez długi czas było tu w *Bautzen* kilka bram zamurowanych: miano się bowiem na ostróżności od podjazdowego korpusu Rossyyskiego. Teraz mamy tu dwa bataliony Westfalczyków. (*Zuschauer.*)

Paryż dnia 27 *Czerwca*, *n. s.*

Z poruszeń, jakie dostrzedz się dały w porcie Toulońskim, i z liczby woysk, która znacznie się w tem mieyscu pomnożyła, wzniosły się domysły, o przedsięwzięciu dokądkolwiek wyprawy. *Sir Sidney Smith*, Admirał Angielski stoi w *Cagliari* w *Sardynii*.

Wielki Sędzia, Xiąże *Massa* (*Regnier*) do wód wyiechał; zastępcą jego przez Cesarzową mianowany został Hrabia *Mole*, Radca Stanu.

W *Bordeaux* otrzymano wiadomość, że Jenerał Amerykański *Harrison*, w *wyższey Kanadzie*, otrzymał nad Anglikami korzyści, i że mała flotylla Angielska na morzach tamteyszych od wiatrow rozproszoną była. Czyniono już nadzieię, że *Montréal* wkrótce obięty zostanie. Przeciwnie jedna eskadra Angielska spaliła miasto *Chester* nad zatoką *Chesapeaksbay*, i innym miastom zagraża. (*Zuschauer.*)

WIADOMOSCI ROZMAITE.

Statek przybyły z *Halifax* do *Greenock*, który tę żeglugę odbył w dniach 25ciu, przywiózł wiadomość, iż dnia 26 Kwietnia Jenerał Amerykański *Dearborn*, i Kommodor *Chauncy*, opanowali miasto *Yorck*, stolicę *wyższey Kanady*: żołnierze z milicyi i Indyanie w znaczney liczbie poszli w niewolą woienną: zabrano wielką ilość żywności: strata z obu stron znakomita.

Doniesienia z nowego *Yorcku* do dnia 8go Czerwca, i wiadomości z *Wasingtonu*, do dnia 2 tegoż Msca dochodzące, twierdzą, iż eskadra *Angielska* spaliła wielką część osady *Frenchtown*, że miała uderzyć na *Anopoles*, i że naywiększa trwoga panowała na tém całém nadbrzeżu.

Okręt *Wilhelm Gustaff*, który dnia 13 Czerwca przybył z *Bordeaux* do *Falmouth*, przywiózł Panią *Moreau*, żonę Jenerała tegoż imienia. Dla poratowania zdrowia powracała ona z *Ameryki* do Francyi, ale Rząd Francuzki wzbronił iey wstępu do oyczyzny.

W Paryżu przedaią teraz rękopism *nowey Heloizy*, który sam J. J. *Rousseau* przepisał z wielkiém staraniem dla Pani *d' Houdetot*. Cena iego doyszła aż do 8000 franków: lecz nikt z kupuiących tey kwoty nie ofiarował.

Dnia 10 Czerwca, JPP. *Franconi* przedstawili w *S. Cloud* Cesarzowey i Królowi Rzymskiemu dwa ielenie, uprzężone do bardzo pięknego wózka. Monitor dodaie, że młody Xiąże mocno był ucieszony tym widokiem.

Jenerał *Blücher* został mianowany naczelnym Wodzem trzech celnieyszych korpusów składaiących armiią Pruską, i korpusu Jenerała *Schoelera*.

Miasto *Drezno*, od początku teraźnieyszego roku, musiało następnie kwaterować u siebie przechodzące różnych woysk korpusa, które w ogóle 524,000 ludzi wynoszą. Naywiększa część mieszkańców tey stolicy przyprowadzona została do ostateczney nędzy. Robotnik, który na dzień talara, a czasem talara i ośm groszy zarabia, musi teraz żywić naymniey 2ch żołnierzy z gwardyi, których dzienne utrzymanie kosztuie go talara i 16 groszy.

Pietnastu Aktorów Komedyi Francuzkiey opuściło *Paryż*, udaiąc się do *Drezna*: wkrótce wyiadą tamże pierwsi Aktorowie Tragedyi.

Wszystkie prawie miasta Saskie są napełnione ranionemi i choremi Francuzami.

Napoleon przeznaczył 25,000,000 franków na wzniesienie pomnika na górze *Cenis*, dla okazania wdzięczności ludom Włoskim i Francuzkim, które pośpieszyły na obronę całości Państwa.

P. *Kotzebue*, który w *Berlinie* wydawał Gazetę, pod tytułem *Volksblatt*, zaprzestał iey redakcyi, z powodu zawartego rozeymu. Przyrzeka on znowu ią rozpocząć, gdyby do woyny przyszło.

(*z Gaz. S. Peter. le Conserv.*)

Xiąże Następca tronu Szwedzkiego przybył do

Landsbergu, nad *Wartą*, dnia 7 Lipca, w nocy o pół do pierwszey, wpośród bicia we wszystkie dzwony, zrzucił natychmiast z siebie wierzchnią suknią, iak tylko na wchodzie do domu, dla siebie przygotowanego, uyrzał młode panienki, które mu węzgłowie ofiarowały i drogę kwiatami posypywały, i zatrzymał się chwilę niejaką słuchaniem mianey do siebie przez jednę z tych panienek mowy. J. K. W. równie tu, jak i we wszystkich innych mieyscach, pozyskał dla siebie cześć i przywiązanie tych wszystkich, którzy mieli szczęście bydź do niego zbliżonymi.

Przez nadciągnienie batalionów odwodowych, woysko Pruskie daleko się liczniey szém stało, niż było, kiedy do *Saxonii* wchodziło.

Admirał v. *Dockum* z maytkami Duńskiemi, z *Antwerpii* uwolnionymi, do *Kopenhagi* przybył.

W *Norwegii* krąży pismo, które ze *Szwecyi* tam wniesione zostało, w którém wystawione są korzyści, jakie z połączenia *Norwegii* ze *Szwecyą* wyniknąć mogą.

Dnia 26go Czerwca Król Bawarski z małą świtą wyiechał do wód pod *Rastadt*.

D. 28go Czerwca Xiąże Weimarski, przez *Gera* do *Drezna* przybył.

Fabryka wywarzania cukru, która w *Wansleben* założona była, upadła, wszystkie zaś naczynia jey i narzędzia przez licytacyą sprzedane będą — Podobnaż fabryka *Hammera*, w *Magdeburgu* będąca, swoie kotły i materyały cukru na aukcyą wypuszcza.

Pod dniem 30tym Czerwca, w *Stralsundzie*, nowe jeszcze wyszło urządzenie *Landszturmu*, o którego użyciu to tylko iest wyrażono, że ma służyć ku obronie oyczyzny, jeśli do tego przez rozkazy powołanym będzie. Do *Landszturmu* należą wszyscy mężczyźni, od lat 30 do 50ciu wieku maiący, a wyymuią się tylko maiący wady ciała lub umysłu, urzędnicy publiczni, i cudzoziemcy, którzy 5ciu lat jeszczę nie wymieszkali. Ci zaś, którzyby się chcieli uchylić, podpadaią konfiskacie i wiecznemu lub czasowemu wywołaniu. Listy imienne osob sporządzone bydź maią, na wsiach przez Kapitanów okręgowych i dwóch dobranych mieszkańców osiadłych; w miastach przez dwóch Członków magistratowych, i dwóch reprezentantów z obywatelstwa dobranych. Landszturm własnym kosztem ma się opatrzyć w broń, albo piki, organizacya zaś jego do 20go Lipca ma bydź ukończoną.

Codziennie z *Westfalii* przez *Elbę* do *Burg* przychodzi po 5, 10, do 15stu dezerterów, a częstokroć nawet z bronią i tornistrami i do służby się zaciągaią.

W *Klosterbergen* zburzono dom urzędowy i należące do niego gospodarskie budowle: kamienie na wieśniaczych wozach do *Magdeburga* przewożą, które do robiących się szańców użyte będą. Wiele też kobiet do robot około warowni użyto.

Około pierwszych dni Lipca, wiele woysk przez *Bernburg* do *Saxonii* ciągnęło, dla wzmocnienia korpusów w *Halli* i *Lipsku*, dokąd też 100 dział na wieśniaczych wozach poprowadzono.

We wsiach Westfalskich pozabierano bydło na rzeź przeznaczone, i popędzono do *Saxonii* dla woyska. Inne rodzaie żywności, zboża, jarzyny, maią bydź dostarczane.

Xięstwo *Anhalt-Dessau* obowiązane jest wystawić posiłkowy korpus, z 800 ludzi, a 300 huzarów iuż dostawiono; prócz tego 500 rekrutów do piechoty wybrać należy. Jest pogłoska, iż żydzi maią zostać wolnymi od służenia w woysku, ale powinni będą dostarczyć koni i siodła dla huzarów, które więcey 10,000 talarów kosztować maią.

Oto jest wyjątek mowy, w główney kwaterze, w *Suckowie*, do jazdy legii Hanzeatyckiey, przez Rotmistrza, dowódzcę jey, mianey.

„*Hanzeatowie*! Szereg nieszczęśliwych wypadków przywiodł do opuszczenia miast *Hamburga* i *Lubeki*, gdzie się jazda legii Hanzeatyckiey formowała, gdzie naywiększa jey część życie wzięła, albo też krewnych i przyiaciół zostawiła. Strata ta była tém boleśnieysza, że *Hamburg* i *Lubeka*, nayokrutnieyszemu i naymściwszemu poddadź się musiały nieprzyjacielowi, który nigdy nie zapomni na to, że oba te miasta, pierwsze, w całych Niemczech, potargały dręczące Francuzkiey niewoli kaydany, i przez naywiększe i naypięknieysze ofiary wydartą wolność odzyskać usiłowały. Karmiliśmy się nadzieią, że wkrótce zbroyną ręką drogie dla nas osady na nowo oswobodzić, i dumnego nieprzyiaciela wkrótce będziemy mogli upokorzyć; a w tém sześcioniedzielny rozeym czynność naszą zatrzymał. Mogły te wypadki zachwiać wasze męztwo, ale nigdy go zniszczyć nie będą zdolne. Utrata *Hamburga* i *Lubeki* ocuci gorliwość związkowych, która w śród łatwych zwycięztw możeby uśpioną bydź mogła, i do dzielnieyszych pobudzi każdego usiłowań. Mogą rabunkowi i zdzierstwu uledz te miasta, ale nigdy nienawistny nieprzyiaciel nie potrafi w duszy ich obywateli zniszczyć okazaney żądzy odzyskania swobody. Nowe prześladowania, przydane do bezprawiow dawniey wycierpianych, będą zdolne tylko powiększyć nienawiść przeciw ciemiężycielom, i zapał nasz podwoić; ciężka ta walka, skarbowi odzyskaney z trudnością swobody nowego ieszcze przyda szacunku. Przez nieszczęśliwe wypadki staniemy się lepszymi, roztropnieyszymi i pobożnieyszymi, one óczyszczaią duszę od zepsucia egoizmu. W ucisku zwraca się umysł do Boga, szuka i znayduie w nim pociechę i pomoc. Rozeym dowodem jest słabości nieprzyiaciela, który na próżno użył pozostałych mu ieszcze środków, dla pognębienia naszey sprawiedliwey sprawy. Zwłókę on tylko w swoim upadku zyskał. W tymże czasie ciągnie na pomoc naszą 200,000 ludzi nowego, naypiękniey uformowanego, Rossyyskiego woyska. Nieprzyiaciel przeciwko naszey potędze ledwo małą może postawić liczbę wycieńczonego na siłach ludu, który utraci ducha przed niezachwianém i wytrwałém męztwem i walecznością *Niemców*. Serc *Francuzów* nie zagrzewaią te uczucia, jakiemi pałaią *Niemcy* ku swoiey sprawie. *Hanzeaci*! staraycie się nayusilniey przez czas rozeymu, nabydź potrzebnego w robieniu orężem ćwiczenia, którego niewielom z was nie dostaie jeszcze. Korzystaycie sumiennie z tego czasu. Niech wam nie będą przykrémi wszystkie natężenia, wszystkie trudy. Staniecie kiedyś, jako wyćwiczeni woiownicy, na polu przeciw nieprzyiacielowi, i, iako zwycięzcy, krzyż Hanzeatycki wniesiecie na powrót do miast, walecznością waszą oswobodzonych i t. d.

(*Zuschauer*.)

NOWE XIAZKI.

DODATEK

Za pozwoleniem Cenzury Wileńskiey — w Drukarni Dyecezalney u XX. Missyonarzów.